

СУБ'ЄКТИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ

SUBJECTS OF COMBATING CORRUPTION CRIMINAL OFFENSES

Актуальність статті полягає в тому, що приєднання країни до міжнародних конвенцій, які носять рекомендаційний характер – це зовнішня функція держави, а реалізація законів, які прийняті на підставі зазначених конвенцій – це внутрішня функція. Змістом тієї чи іншої функції держави виступає процес впливу держави через практичну діяльність її відповідних структур на певні суспільні відносини або на групу однорідних суспільних відносин. Кожна конкретна функція держави поєднує в собі зміст, форму та методи здійснення відповідної гілки державної влади – законодавчої, виконавчої чи судової влади, застосування якої пов'язане з особливостями конкретного об'єкту державного впливу. Протидія корупційним кримінальним правопорушенням – з одного боку відноситься до регулятивної функції (з точки зору створення відповідної нормативної бази виокремлення суб'єктів, які забезпечують здійснення запобіжних заходів, упереджувальний вплив) та правоохоронної, яка реалізується правоохоронними органами. Метою статті є виокремлення суб'єктів протидії корупційним кримінальним правопорушенням в антикорупційній системі держави. Зроблено висновок, що суб'єкти, які протидіють корупції відносяться до наступних груп: суб'єкти, які здійснюють загальні заходи щодо протидії корупційним кримінальним правопорушенням в межах своєї компетенції (органи прокуратури, Державна служба фінансового моніторингу тощо); спеціально створені суб'єкти у сфері протидії корупції (Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших кримінальних правопорушень); спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції, які здійснюють заходи щодо виявлення, припинення та розслідування корупційних кримінальних правопорушень (Національне антикорупційне бюро України, Спеціальна антикорупційна прокуратура, Вищий антикорупційний суд); суб'єкти, які в межах іншої компетенції здійснюють заходи щодо виявлення, припинення та розслідування корупційних кримінальних правопорушень (органи прокуратури, Національна поліція України, Служба безпеки України, Бюро економічної безпеки України, Державне бюро розслідувань). Зазначені суб'єкти класифікуються за компетенцією, функціями, правовим положенням, з врахуванням нормативних актів, які регламентують діяльність суб'єктів протидії корупційним кримінальним правопорушенням як органів кримінальної юстиції.

Ключові слова: корупція, кримінальні правопорушення, протидія, суб'єкти, компетенція, функції, категорії.

The relevance of the article lies in the fact that the country's accession to international conventions of a recommendatory nature is an external function of the state, and the implementation of laws adopted on the basis of these conventions is an internal function. The content of a particular function of the state is the process of state influence through the practical activities of its relevant structures on certain social relations or on a group of homogeneous social relations. Each specific function of the state combines the content, form and methods of exercising the relevant branch of state power – legislative, executive or judicial, the application of which is associated with the specifics of a specific object of state

influence. Counteraction to corruption-related criminal offenses - on the one hand, refers to the regulatory function (from the point of view of creating an appropriate regulatory framework for the separation of subjects that ensure the implementation of preventive measures, preventive influence) and law enforcement, which is implemented by law enforcement agencies. The purpose of the article is to identify the subjects of combating corruption criminal offenses in the anti-corruption system of the state. It is concluded that the subjects that counteract corruption belong to the following groups: subjects that carry out general measures to counteract corruption criminal offenses within their competence (prosecutors' offices, the State Financial Monitoring Service, etc.); specially created subjects in the field of combating corruption (National Agency for Corruption Prevention, National Agency of Ukraine for Detection, Search and Management of Assets Obtained from Corruption and Other Criminal Offenses); specially authorized subjects in the field of combating corruption that carry out measures to detect, suppress and investigate corruption criminal offenses (National Anti-Corruption Bureau of Ukraine, Special Anti-Corruption Prosecutor's Office, Supreme Anti-Corruption Court); entities that, within the framework of another competence, carry out measures to detect, suppress and investigate corruption criminal offenses (prosecutors' offices, the National Police of Ukraine, the Security Service of Ukraine, the Bureau of Economic Security of Ukraine, the State Bureau of Investigation). The specified entities are classified by competence, functions, legal position, taking into account regulatory acts that regulate the activities of entities combating corruption criminal offenses as criminal justice bodies.

Key words: *corruption, criminal offenses, counteraction, subjects, competence, functions, categories.*

Актуальність теми. У світі все існує і розвивається як система. Соціальні системи є цілісними: мають внутрішні і зовнішні зв'язки; виражаються у визначених структурах і організації. Досліджувати будь-які соціальні утворення найкраще з позицій системного аналізу – найбільш перспективного наукового методу дослідження, що дозволяє вивчити характеристики елементів системи, взаємозв'язок елементів тощо. Протидія корупції взагалі та корупційним кримінальним правопорушенням зокрема може бути ефективною лише за умов існування функціонування взаємопов'язаних суб'єктів, кожний з яких виконує чітку функцію у системі протидії. Функції демократичної держави за сферами (об'єктами) її діяльності поділяють на зовнішні та внутрішні, а їх зміст на різних етапах розвитку держави постійно змінюється. Він обумовлюється економічними, політичними, соціальними та іншими умовами її існування. Перший вид функцій забезпечує зовнішню політику держави, а другий – внутрішню. Внутрішні функції держави можна поділити на дві основні групи: регулятивні та правоохоронні [1, с. 36]. Тобто, приєднання країни до міжнародних конвенцій, які носять рекомендаційний характер – це зовнішня функція держави, а реалізація законів, які прийняті на підставі зазначених конвенцій – це внутрішня функція. Змістом тієї чи іншої функції держави виступає процес впливу держави через практичну діяльність її відповідних структур на певні суспільні відносини або на групу однорідних суспільних відносин. Кожна конкретна функція держави поєднує в собі зміст, форму та методи здійснення відповідної гілки державної влади – законодавчої, виконавчої чи судової влади, застосування якої пов'язане з особливостями конкретного об'єкту державного впливу. Протидія корупційним кримінальним правопорушенням - з одного боку відноситься до регулятивної функції (з точки зору створення відповідної нормативної бази виокремлення суб'єктів, які забезпечують здійснення запобіжних заходів, упереджувальний вплив) та правоохоронної, яка реалізується правоохоронними органами. Але неможливо розглядати реалізацію цих функцій відокремлено одна від одної, вони є невід'ємним цілим, оскільки протидія корупційним кримінальним правопорушенням становить складний науково обґрунтований процес не тільки вироблення й реалізації заходів попереджувального впливу щодо усунення, мінімізації й нейтралізації криміногенних факторів корупційної діяльності [2, с.95], а також їх виявлення та документування. Під час виконання завдання протидії корупції практично співпрацюють дві системи: антикорупційна система держави (яка не вся спрямована на протидію корупційним кримінальним правопорушенням) і система дій спеціально уповноважених суб'єктів - правоохоронних органів (яка теж не вся орієнтована на протидію корупції). Тож, для того щоб визначити систему суб'єктів, що протидіють корупційним кримінальним правопорушенням необхідно виокремити її структурні елементи, та їх роль у взаємозалежній конструкції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковці, які здійснювали теоретичні розробки стосовно антикорупційної системи України мають різні погляди стосовно системи суб'єктів протидії корупційним кримінальним правопорушенням.

А. О. Діденко відносить до таких суб'єктів виключно адміністративні та правоохоронні органи, які здійснюють боротьбу з організованою корупцією [3, с. 800-804]; О. О. Серпухов вважає, що система суб'єктів протидії корупції в Україні складається з органів, які віднесені до таких антикорупційними актами [4, с. 304–312]; І. В. Коруля зазначає, що такі суб'єкти це - суб'єкти безпосередньої правоохоронної діяльності у сфері протидії корупції, під якою розуміється здійснення таких функцій, як оперативно-розшукова (виявлення, припинення та документування корупційних діянь), розслідування корупційних злочинів, провадження справ про адміністративні правопорушення корупційного характеру, а також здійснення певною мірою профілактичної функції. Автор зазначені суб'єкти цієї групи поділив на дві підгрупи: суб'єкти, для яких безпосередня правоохоронна діяльність у сфері протидії корупції є однією з основних функцій; суб'єкти, для яких така діяльність є другорядною функцією і здійснюється лише у процесі виконання ними основних функцій, що безпосередньо не пов'язані з протидією корупції [1, с.39-40]. Ряд інших науковців здійснюють їх класифікацію, досліджуючи діяльність окремих суб'єктів: М. Цимбалюк та інші - розглядали антикорупційні функції правоохоронних органів "економічного блоку" [5, с. 498–508]; В. В. Міновський досліджував елементи організації антикорупційної діяльності Національної поліції України [6, с. 245–251], а К. О. Коломієць - напрямів взаємодії підрозділів внутрішньої безпеки НПУ з іншими суб'єктами протидії корупції [7, с. 531-540]; Н. М. Сумало розглядав роль Національного агентства з питань запобігання корупції у протидії корупційним правопорушенням [8]; О. С. Тарасенко дослідив функції антикорупційного суду у розрізі міжнародного досвіду функціонування [9, с. 58-60]. Власне, надана науковцями класифікація тільки частково відображає реальну компетенцію та взаємозв'язки всередині державної системи протидії корупційним кримінальним правопорушенням. При визначенні суб'єктів ми обираємо класифікацію, що заснована на положеннях антикорупційного законодавства.

Метою статті є виокремлення суб'єктів протидії корупційним кримінальним правопорушенням в антикорупційній системі держави.

Виклад основного матеріалу. Закон надає визначення корупції - використання особою, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [10]. Тобто, практично, зазначений Закон трактує корупцію як кримінальні правопорушення, передбачені ст. ст. 368, 369 КК України [11], майже дослівно дублюючи зміст диспозиції зазначених норм. Але паралельно цей же Закон також надає визначення і корупційного правопорушення - діяння, що містить ознаки корупції, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність [10]. Фактично надані визначення суперечать одне одному за змістом, оскільки визначення корупції звужує її зміст до двох кримінальних правопорушень (які є корупційними), а визначення корупційного правопорушення розширює його зміст аж до діянь які тільки містять ознаки корупції, але за які встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність. Такий дисбаланс суттєво впливає на чітке позиціонування суб'єктів протидії корупційним кримінальним правопорушенням оскільки існує суттєве відмінність між органами, які протидіють корупції (у тому числі і запобігають їй) та протидіють кримінальним правопорушенням у тому числі і корупційним.

На нашу думку - корупція являє собою сукупність різних за характером і ступенем суспільної небезпеки, але єдиних за своєю суттю, корупційних діянь, інших правопорушень (кримінальних, адміністративних, цивільно-правових, дисциплінарних), які структурно входять до загалу корупції (у тому числі і кримінальні корупційні правопорушення). Що стосується протидії, то це поняття включає у себе: запобігання (протидія на стадії усунення причин та умов, профілактики тощо), виявлення (як шляхом проведення оперативного пошуку так і наприклад організація отримання повідомлень від викривачів), застосування заходів впливу (у тому числі і позапроцесуальних - наприклад усунення з посади), проведення адміністративних проваджень (складання адміністративних протоколів, притягнення до адміністративної відповідальності, розслідування та притягнення до кримінальної відповідальності. Тобто всі суб'єкти, до компетенції яких відносяться будь які функції в антикорупційній системі держави формально

позиціонуються як суб'єкти протидії корупції. Науковці ж класифікують суб'єктів, виходячи зі змісту антикорупційної діяльності, функціонального призначення та кола повноважень, на такі основні групи: які визначають і забезпечують реалізацію антикорупційної політики держави; які створюють і удосконалюють нормативно-правову базу протидії корупції; безпосередньої правоохоронної діяльності у сфері протидії корупції; які здійснюють судовий розгляд справ про корупційні правопорушення (суд); діяльність яких спрямована на запобігання корупції; які здійснюють координацію антикорупційної діяльності; які реалізують контроль і нагляд за діяльністю суб'єктів безпосередньої правоохоронної діяльності у сфері протидії корупції; які здійснюють поновлення законних прав та інтересів фізичних і юридичних осіб, усунення наслідків корупційних діянь; які здійснюють фінансове, матеріально-технічне, інформаційне, науково-методичне забезпечення протидії корупції [1, с.38-43].

Практично - Закон визначає тільки спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції - органи прокуратури, Національної поліції, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції [10]. Ще на етапі створення зазначених органів - передбачалося, що вони будуть перебувати під керуванням КМУ і діяти під контролем Верховної Ради, а у питаннях, пов'язаних з національною безпекою, під контролем Президента. І власне новостворювані антикорупційні органи повинні були "відібрати" у вже існуючих суб'єктів правоохоронної діяльності ряд повноважень. Але для такого різкого перерозподілу компетенцій у правоохоронній структурі держави також було необхідно інституціоналізувати роль неурядових організацій та інших притаманних світовій практиці сегментів громадянського суспільства у здійсненні заходів протидії корупції, а також вирішити питання про створення в Україні органу, який мав здійснювати нагляд за реалізацією національних антикорупційних стратегій і планів дій, без надання йому правоохоронних функцій [12, с. 47]. Це завдання було виконано шляхом створення двох державних органів:

- Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК). Згідно із ч. 1 ст. 4 Закону України «Про запобігання корупції», є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику - таким чином, воно має найзагальнішу компетенцію у сфері протидії корупції [10];

- Національне антикорупційне бюро України (НАБУ). Згідно зі ст. 1 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України», НАБУ є державним правоохоронним органом, на який покладено запобігання виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, що належать до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових [13]. Його компетенцію сформульовано надто широко, а конкретизовано у визначених цією статтею завданнях НАБУ, серед яких протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, і становлять загрозу національній безпеці. Таким чином, НАБУ є органом досудового розслідування щодо відповідної категорії кримінальних правопорушень з вузькою, чітко визначеною підслідністю.

Зазначені органи практично розділили між собою функції держави (запобігання та безпосередньої правоохоронної діяльності) щодо протидії корупції. Але виконання функцій протидії корупції у рамках існуючих правоохоронних органів та створення окремих підрозділів для цього має як переваги, так і недоліки. До недоліків відносяться дублювання діяльності правоохоронних органів, суперництво між ними, значні фінансові витрати, небезпека їх корумпованості. Разом з тим, є застереження щодо монопольного права на всі розслідування справ про корупцію серед державних службовців 1 - 3 категорії, суддів, народних депутатів України, членів Кабінету Міністрів України, а також керівного складу правоохоронних органів і використання такого органу як засобу політичної розправи [12, с. 47]. Окрім цього запровадження таких органів обумовило зміни концептуальних основ функціонування правоохоронної системи і її системне реформування. Держава, рухаючись по шляху демократичного розвитку прийшла до розуміння необхідності розділити повноваження щодо протидії корупції між різними суб'єктами, а також "забрати" такі повноваження у суб'єктів, яким така діяльність була не притаманна. Слід зазначити, що відбувалася не лише зміна системи протидії корупції - паралельно здійснювався кардинальний "злам" всієї системи правоохоронних органів, який суттєво змінював як суб'єктів, які мали функцію виявлення, досудового розслідування корупційним кримінальним правопорушенням так і їх компетенцію - наприклад - органи прокуратури були позбавлені функції проведення досудового розслідування (у рамках якого слідчі прокуратури раніш розслідували корупційні злочини, вчинені працівниками правоохоронних органів та суддями), а функція протидії корупційним

кримінальним правопорушенням віднесена наразі до функцій правоохоронних органів, які раніше взагалі не існували навіть у вигляді правоохоронних органів з аналогічними функціями (Національне антикорупційне бюро України, Державне бюро розслідувань).

Не зовсім зрозуміло чому до цих суб'єктів не віднесено наприклад Вищий антикорупційний суд, або чому органи Національної поліції віднесено до таких суб'єктів, а органи Державного бюро розслідувань - ні, хоча до підслідності ДБР віднесено як конкретні корупційні кримінальні правопорушення (військові кримінальні правопорушення, у тому числі і корупційні), так і корупційні кримінальні правопорушення, але за умови вчинення їх особами, що займають певні посади, визначені у ч.4 ст. 216 КПК України - зокрема - працівники суду та правоохоронних органів [14].

Окрім цього діяльність зазначених суб'єктів обумовила необхідність створення інших суб'єктів.

Згідно із п. 2 ч. 2 ст. 31 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [15], до судової системи України належить Вищий антикорупційний суд (ВАКС), підсудність якого визначає процесуальне законодавство.

Загалом створення цього суду практично "завершує" створення цілісної системи протидії кримінальним корупційним правопорушенням, органом розслідування яких є НАБУ, процесуального керівництва таким розслідуванням і підтримання публічного обвинувачення – спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП), та судового розгляду й вирішення відповідних справ – ВАКС.

До функцій Спеціалізованої антикорупційної прокуратури віднесено: організацію та процесуальне керівництво досудовим розслідуванням; нагляд за негласними й іншими слідчими та розшуковими діями НАБУ відповідно до підслідності останнього (це злочини, передбачені ст. 191, 206², 209–211, 354 (стосовно працівників юридичних осіб публічного права), 364, 366¹, 368, 368², 369, 369², 410 КК України, за наявності однієї з визначених ч. 5 ст. 216 КПК України умов) [14]; віднесення кримінального провадження у відповідних злочинах до підслідності детективів НАБУ, якщо відповідним злочином було заподіяно або могло бути заподіяно тяжкі наслідки охоронюваним законом свободам та інтересам фізичної або юридичної особи, а також державним чи суспільним інтересам (визначено сферу підслідності НАБУ); підтримання публічного обвинувачення у відповідних провадженнях (лише прокурори цієї прокуратури можуть підтримувати публічне обвинувачення у кримінальних провадженнях, розслідуваних НАБУ); представництво інтересів держави в суді у випадках, передбачених законом (межі цієї функції САП визначає зв'язок підстав представництва з корупційними або пов'язаними з корупцією правопорушеннями).

Також створено та функціонують ряд органів, які спеціально призначені для виконання окремих завдань у сфері протидії корупції, зокрема - Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (далі - АРМА), яке є центральним органом виконавчої влади із спеціальним статусом, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері виявлення та розшуку активів, на які може бути накладено арешт у кримінальному провадженні чи у справі про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави, та/або з управління активами, на які накладено арешт у кримінальному провадженні чи у справі про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави або які конфісковано у кримінальному провадженні чи стягнуто за рішенням суду в дохід держави внаслідок визнання їх необґрунтованими (ч.1 ст. 2 [16]). А необґрунтованими в основному є (і визнаються) активи здобуті у результаті вчинення розкрадань, незаконного збагачення, службових кримінальних правопорушень тощо - тобто ці активи здобуваються у результаті вчинення корупційних кримінальних правопорушень.

Аналізуючи компетенцію зазначених вище суб'єктів можна констатувати, що у державній системі протидії корупційних кримінальних правопорушень виокремлюється декілька груп суб'єктів, а саме: суб'єкти, які здійснюють загальні заходи щодо протидії корупційних кримінальних правопорушень в межах своєї компетенції (органи прокуратури, Державна служба фінансового моніторингу тощо; спеціально створені суб'єкти у сфері протидії корупції (Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших кримінальних правопорушень); спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції, які здійснюють заходи щодо виявлення, припинення та розслідування корупційних кримінальних правопорушень (Національне антикорупційне бюро України, Спеціальна антикорупційна прокуратура, Вищий

антикорупційний суд); суб'єкти, які в межах іншої компетенції здійснюють заходи щодо виявлення, припинення та розслідування корупційних кримінальних правопорушень (органи прокуратури, Національна поліція України, Служба безпеки України, Бюро економічної безпеки України, Державне бюро розслідувань). Таку класифікацію можна позиціонувати як компетенційну.

Разом з тим, законодавчо протидія корупції складається з двох змістовних блоків, де у межах першого антикорупційного функціонального блоку реалізується запобіжна функція - забезпечення впливу на причини та умови корупційних кримінальних правопорушень, виконання антикорупційної профілактичної функції. Практично функції суб'єктів полягають у створенні та забезпеченні реалізації умов, за яких службовим особам буде невігдно вчинювати корупційних кримінальних правопорушень. До категорії цих суб'єктів відносяться: Національне агентство з питань запобігання корупції (колегіальний центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику); уповноважені підрозділи органів державної влади (або особи, які є відповідальними і забезпечують антикорупційні заходи в цих органах) [17].

Інший змістовний блок - застосування засобів впливу на осіб, які готуються, вчинюють або вчинили корупційне кримінальне правопорушення (правоохоронна функція). Цю функцію - правоохоронну, виконують як спеціально призначені для цього органи (наприклад, НАБУ), так і ті, які протидіють корупційним кримінальним правопорушенням у процесі виконання інших правоохоронних функцій. Функції цих суб'єктів відрізняються за спрямованістю своєї діяльності, оскільки одних з них мають зовнішнє функціональне спрямування (зокрема Департамент стратегічних розслідувань НПУ, Управління оперативного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень вчинених службовими особами ДБР; підрозділи детективів НАБУ), а інші - спрямовані на протидію корупційним кримінальним правопорушенням, вчинюваними співробітниками "власних" органів (зокрема Управління внутрішнього контролю ДБР, Управління внутрішньої безпеки НПУ, підрозділ внутрішнього контролю НАБУ). Окрім цього таку внутрішню функцію виконують також ряд підрозділів в органах, які не мають зовнішньої антикорупційної функції - зокрема: підрозділи власної безпеки Державної прикордонної служби України; підрозділи власної безпеки Служби зовнішньої розвідки України; підрозділи власної безпеки МО України. Таку класифікацію можна позиціонувати як функціональну.

Окрім зазначеного між суб'єктами протидії корупційним кримінальним правопорушенням існує суттєва різниця з точки зору визначення їх підслідності та об'єктів впливу та правових засобів, яким суб'єкти користуються як органи кримінальної юстиції: в залежності від місця в системі кримінальної юстиції (що здійснюють оперативно-розшукову діяльність; що здійснюють розслідування; що здійснюють нагляд та координацію; що здійснюють судовий розгляд); в залежності від виду корупційних кримінальних правопорушень, що відноситься до підслідності суб'єкта (суб'єкти, що протидіють всім видам корупційних кримінальних правопорушень; окремим корупційним кримінальним правопорушенням, що віднесені до їх компетенції); залежності від категорії об'єктів впливу (держслужбовець 1-3 категорії; службові особи всіх державних органів; службові особи правоохоронних органів; військові службові особи; службові особи правоохоронних органів). Таку класифікацію можна позиціонувати як правову, оскільки вона ґрунтується на положеннях ряду нормативних актів, які регламентують діяльність суб'єктів протидії корупційним кримінальним правопорушенням як органів кримінальної юстиції.

Висновки. Суб'єкти, які протидіють корупції відносяться до наступних груп: суб'єкти, які здійснюють загальні заходи щодо протидії корупційним кримінальним правопорушенням в межах своєї компетенції (органи прокуратури, Державна служба фінансового моніторингу тощо); спеціально створені суб'єкти у сфері протидії корупції (Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших кримінальних правопорушень); спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції, які здійснюють заходи щодо виявлення, припинення та розслідування корупційних кримінальних правопорушень (Національне антикорупційне бюро України, Спеціальна антикорупційна прокуратура, Вищий антикорупційний суд); суб'єкти, які в межах іншої компетенції здійснюють заходи щодо виявлення, припинення та розслідування корупційних кримінальних правопорушень (органи прокуратури, Національна поліція України, Служба безпеки України, Бюро економічної безпеки України, Державне бюро розслідувань). Зазначені суб'єкти класифікуються за компетенцією, функціями, правовим положенням, з врахуванням нормативних актів, які регламентують діяльність суб'єктів протидії корупційним кримінальним правопорушенням як органів кримінальної юстиції.

Список використаних джерел:

1. Коруля І. В. Міліція в механізмі протидії корупції: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 . К., 2012. 230 с.
2. Задорожний А. А. Концептуальні засади нормативно – правового регулювання запобігання злочинам у сфері службової діяльності. *Європейські перспективи*. 2013. № 1. С. 95-100.
3. Діденко А. О. Адміністративні та правоохоронні органи, які здійснюють боротьбу з організованою корупцією в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 1. С. 800-804. DOI: <https://doi.org/10.32782/25240374/2025-1/191>.
1. 4. Серпухов О. О. Система суб'єктів протидії корупції в Україні. *Європейські перспективи*. 2023. № 1. С. 304–312. DOI: <https://doi.org/10.71404/EP.2023.1.47>.
4. Tsymbaliuk M., Tylchuk O., Parpan U., Lomakina O., Sumalo N., Hutnyk Y. Administrative and Legal principles for the application of State policy in the field of economic security. *Cuestiones Politicas*. 2022. № 72. Vol. 40. P. 498–508. DOI: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4072.28>.
5. Міновський В. В. Організація антикорупційної діяльності Національної поліції України. *Право і суспільство*. 2023. № 6. С. 245–251.
6. Коломієць К. О. Напрями взаємодії підрозділів внутрішньої безпеки Національної поліції з іншими суб'єктами протидії корупції. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2023. № 3(30). С. 531-540. DOI: <https://doi.org/10.32631/vsa.2023.3.51>
7. Сумало Н.М. Роль Національного агентства з питань запобігання корупції у протидії корупційним правопорушенням. *Академічні візії*. 2024. № 37. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17923731>
8. Тарасенко О. Антикорупційний суд: погляд на міжнародний досвід: *Сучасний стан протидії корупції: досвід Чехії, України, Польщі, Словаччини: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (Київ, 9-10 травня 2017). К., НАП України, 2017. С. 58-60.
9. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 49. Ст. 2056.
10. Кримінальний кодекс України від 5 квіт. 2001 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. №25-26. Ст.131.
11. Кальман О. Г. Стан і перспективи організаційно-правового забезпечення протидії та запобігання корупції в Україні. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2007. № 15. С. 39–50.
12. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1698-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 47. Ст. 2051.
13. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України № 4651-VI від 13 квітня 2012 року. *Голос України*. 2012. № 90-91 від 19.05.2012.
14. Про судоустрій та статус суддів: Закон України від 2 черв. 2016 р. № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України*, 2016, № 31, ст. 545
15. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: Закон України від 10 листоп. 2015 р. № 772-VIII. *Відомості Верховної Ради*, 2016, № 1, ст. 2).
16. Про Типове Положення про підрозділи органу виконавчої влади з питань запобігання та виявлення корупції: Постанова Кабінету Міністрів України від 8 груд. 2009 р. № 1422.

Дата першого надходження статті до видання: 09.10.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 10.11.2025

Дата публікації (оприлюднення) статті: 24.11.2025